

АКТ
лісопатологічного обстеження насаджень по Костопільському надлісництву
Філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» на предмет призначення
заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2026 рік

08 травня 2026 року

м. Костопіль Рівненського р-ну
Рівненської області

Нами, комісією на підставі поданого виклику Костопільського надлісництва Філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» (далі - надлісництва) №6085/34.4.1-2026 від 27.04.2026 року та наказу №5/34.4.1 від 05.01.2026 року «Про створення комісії для обстеження насаджень на предмет доцільності призначення суцільних санітарних рубок по Філії «Поліський лісовий офіс», Костопільське надлісництво» для проведення обстеження насаджень на доцільність призначення суцільних санітарних рубок (далі – ССР) та згідно «Санітарних правилах в лісах України», затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 р. № 555 (ЗП України, 1995 р., № 10, ст. 253; Офіційний вісник України, 2016 р., № 87, ст. 2839), в редакції постанови КМУ від 26 жовтня 2016 року №756, зі змінами що вносяться постановою КМУ від 9 грудня 2020 р. № 1224. (далі - СПЛУ): головним спеціалістом відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Антоном СТЕЛЬМАХОМ, головним спеціалістом відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Іваном МОРОЧЕНЦЕМ, завідувачем сектору Сектору моніторингу стану лісових насаджень філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист» Михайлом ЛЕГКОБИТОМ, помічником начальника Костопільського надлісництва філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України" Олександром ХЕВЗЮКОМ, інженером 1 категорії з охорони та захисту лісу, відділу охорони та захисту лісів філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України" Василем ЮХИМЧУКОМ, провідним інженером лісового господарства, відділу лісового господарства філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України" Віталієм ОЛЕКСІЙОВЦЕМ, лісничим Здолбунівського лісництва Миколою ЦИКУНОМ, лісничим Клеванського лісництва Олександром МАЙОРОВИМ, лісничим Машчанського лісництва Олександром САЛВОНЧИКОМ, лісничим Корчинського лісництва Петром МИРОНЧУКОМ, лісничим Моквинського лісництва Іваном МАЦЕРУКОМ, начальником відділу земельних ресурсів, архітектури, ЖКГ та будівництва Мізоцької селищної ради Петром ПИЛИПЧУКОМ, Клеванським селищним головою Галиною КИДУН, начальником відділу з питань надзвичайних ситуацій, цивільного захисту населення, екології та охорони праці Костопільської міської ради Анатолієм ДМИТРИНСЬКИМ, спеціалістом-землевпорядником відділу земельних ресурсів, благоустрою та природокористування Малолюбашанської сільської ради Віктором БОБИЛЬОВИМ, Головинським сільським головою Олександром БАЧУКОМ було проведено лісопатологічне обстеження лісових насаджень що знаходяться в постійному користуванні Костопільського надлісництва філії

"Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України", на предмет призначення в них ССР у відповідності до п. 30 СПЛУ, на 2026 рік.

Примітка:

- Коротка таксаційна характеристика вказана згідно матеріалів базового лісовпорядкування;
- Пробні площі в обстежених насадженнях закладались по всій площі запланованих рубань шляхом перелікової таксації (площа пробної площі відповідає фактичній площі лісосіки).

Мащанське лісництво

(Таксаційний опис земельних ділянок лісового фонду станом на 01.01.2020 р.)

Квартал 44 виділ 9, площа виділу 1.1 га. (в рубку кв. 44. вид. 9(2) пл. 0,3 га); склад насадження 10СЗ; вік 65р; Н-24 м; Д-26 см; бонітет - 1; повнота - 0,70; ТЛУ - ВЗДС; запас на 1га - 360 м³; категорія захисності лісів - лісогосподарська частина лісів зелених зон. Повідомлення про погіршення санітарного стану насаджень є в наявності. Проведені заходи СРВ-2026.

Насадження практично повністю всохло та втратило технічну якість деревини внаслідок пошкодження **лісовою пожежею**. Записи відсутні в книзі обліку лісових пожеж, «Акт обліку лісової пожежи» не надавався.

За результатами оцінки пошкоджених дерев присутні ділянки із рухливою та стійкою низовою пожежею (знищений живий та мертвий надґрунтовий покрив, поверхнева коренева система та кора деревостанів, повністю або частково знищений підрост та підлісок). Деревина мають ознаки відмирання камбіального шару (камбій - шар живих клітин, розташованих між корою та деревиною стовбура).

Кореневі лапи та кореневі шийки дерев з ознаками обпалу (в окремих випадках більше $\frac{3}{4}$ периметра стовбура), висота нагару сягає від 0,5 до 2,5 м.

Висота нагару стовбура під час стійкої низової пожежі сягала зони перехідної та тонкої кори, що викликало пошкодження камбіального шару та призвело до внутрішнього порушення метаболізму. Горіння лісової підстилки протягом тривалого періоду стійкої низової пожежі викликало негативний вплив на кореневу систему соснових насаджень, що призвело до порушення метаболізму та погіршення живлення внаслідок обгорання поверхневої кореневої системи.

На обстежених ділянках основна маса дерев які відносяться до IV-VI категорії санітарного стану. Насадження першочергово потребує заходів поліпшення санітарного стану, так як є осередком розмноження стовбурових шкідників.

Поодинокі дерева (III-IV категорії санітарного стану), мають ознаки заселення стовбуровими комахами з родини *Buprestidae*, а саме синьою сосною златкою *Phaenops cyanea*. Поодинокі дерева (IV-V категорій санітарного стану) уражені стійкою низовою пожежею мають ознаки заселення бурим комлевим вусачем *Arhopalus (-Criocephalus) rusticus* L (на стовбурі поодинокі ходи). Личинкові ходи вказаних шкідливих видів ксилофагів - неглибокі. Личинки синьої соснової златки та бурого комлевого вусача занурені у деревину. Враховуючи фенологічні особливості вказаних видів стовбурових шкідників заселення деревостанів відбулось після локалізації та ліквідації пожежі.

Також відмічається, що в значній кількості наявні дерева які не відносяться до жодної з категорій технічної придатності, тобто в насадженнях накопичується неліквідна деревина.

При обстеженні було встановлено, що повнота даного насадження після умовної рубки, призведе до зменшення повноти насадження згідно встановленого

показника, у відповідності п. 27 СПЛУ, дане насадження потребує ССР. Рубку необхідно провести на протязі 2026 року, в найкоротші терміни.

Згідно зведеної відомості карток пробних площ обов'язковому вирубуванню підлягає відповідно – 72 % запасу деревини.

Моквинське лісництво

(Таксаційний опис земельних ділянок лісового фонду станом на 01.01.2020 р.)

Квартал 29 виділ 20, площа виділу 7,9 га. (в рубку кв. 29. вид. 20(1) пл. 0,4 га); склад насадження 7СЗ(60)ЗСЗ(95); вік 60р; Н-23 м; Д-26 см; бонітет – 1А; повнота – 0,65; ТЛУ – В2ДС; запас на 1га - 325 м3; категорія захисності лісів - експлуатаційні ліси. Повідомлення про погіршення санітарного стану насаджень є в наявності. Проведені заходи - ВСР 1,6 га 2022р.

Здолбунівське лісництво

(Таксаційний опис земельних ділянок лісового фонду станом на 01.01.2020 р.)

Квартал 46 виділ 2, площа виділу 1.5 га. (в рубку кв. 46. вид. 2(1) пл. 1,0 га); склад насадження 10СЗ; вік 80р; Н-26 м; Д-36 см; бонітет - 1; повнота – 0,70; ТЛУ – Д2ГД; запас на 1га - 400 м3; категорія захисності лісів - експлуатаційні ліси. Повідомлення про погіршення санітарного стану насаджень є в наявності. Проведені заходи ВСР 1,2 га -2021р., ВСР-2022р.

Клеванське лісництво

(Таксаційний опис земельних ділянок лісового фонду станом на 01.01.2020 р.)

Квартал 6 виділ 36, площа виділу 0,8 га (в рубку кв. 6 вид. 36 (1) пл. 0,5 га); склад насадження 8ЯЛЕ1ЛПД1ГЗ+ДЗ; вік 49р; Н-23 м; Д-26 см; бонітет – 1А; повнота – 0,65; ТЛУ – СЗГДС; запас на 1га - 280 м3; категорія захисності лісів – лісогосподарська частина лісів зелених зон. Повідомлення про погіршення санітарного стану насаджень є в наявності. Проведені заходи – не проводились.

Квартал 17 виділ 8, площа виділу 8.5 га (в рубку кв. 17. вид. 8(1) пл. 1,0 га); склад насадження 9СЗ1ДЗ+ГЗ+ЛПД+БП; вік 66р; Н-27 м; Д-32 см; бонітет – 1А; повнота – 0,70; ТЛУ – СЗГДС; запас на 1га - 400 м3; категорія захисності лісів - лісогосподарська частина лісів зелених зон. Повідомлення про погіршення санітарного стану насаджень є в наявності. Проведені заходи - ВСР 2023.

При проведенні лісопатологічного обстеження встановлено, що основною причиною всихання даних насаджень є ураження **стовбуровими шкідниками**. Сухостійні і всихаючі дерева сосни заселені, а в більшій частині відпрацьовані комплексом стовбурових шкідників (при відлущенні відмерлої кори чітко видно ознаки життєдіяльності стовбурових шкідників, а саме маточні та личинкові ходи, шлюбні камери, льотні отвори, а також продукти життєдіяльності, тощо). На підстилці ділянок було виявлено значну кількість опалих пагонів сосни, що свідчить про заселення дерев малим і великим сосновими лубоїдами. На дуже ослаблених деревах наявні ознаки заселення вищезгаданих шкідників, льотні отвори, V - VI категорія стану дерев сосни повністю відпрацьовані комплексом стовбурових шкідників. Осередки стовбурових шкідників виявлені, на них складені повідомлення про погіршення санітарного стану.

При обстеженні було встановлено, що повнота даних насаджень після умовної рубки призведе до зменшення повноти насаджень згідно встановленого показника у

відповідності п. 27 абзац 2, СПЛУ насадження потребують ССР. Рубки необхідно провести протягом 2026 року.

Згідно матеріалів пробних площ обов'язковому вирубуванню підлягає відповідно 40-67 % запасу деревини.

Спеціалістам підприємства Філії, при виявленні нових осередків шкідників у лісових насадженнях, в найкоротші терміни проектувати проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів.

Мащанське лісництво

(Таксаційний опис земельних ділянок лісового фонду станом на 01.01.2020 р.)

Квартал 83 виділ 39, площа виділу 18,1 га. (в рубку кв. 83. вид. 39(1) пл. 0,6 га); склад насадження 4БП1Г32ВЛЧ2ОС1С3+ЯЛЕ; вік 50р; Н-21 м; Д-20 см; бонітет - 1; повнота – 0,75; ТЛУ – С3ГДС; запас на 1га - 220 м3; категорія захисності лісів - експлуатаційні ліси. Повідомлення про погіршення санітарного стану насаджень є в наявності. Проведені заходи відсутні.

Основною причиною ослаблення даного насаджень є ураження дерев берези **стовбуровими гнилями**. Внаслідок того, що насадження досягли віку стиглості, їх клас біологічної стійкості знизився, прогресує стовбурна та комлева гниль, проходить накопичення низькосортної деревини, дерева відмирають та вітровалять зі зламаними навпіл стовбурами і обламаними кронами (з відхиленням стовбура більш ніж на 30 градусів від вертикальної осі) та хмизу за рахунок чого створюється захаращеність.

Гниття деревини починається з периферії, поширюється в серцевинну частину.

Під час обстеження було оглянуто кореневу систему дерев тополі та встановлено, що дерева уражені комлевою гниллю, внаслідок чого камбій в зоні тонкої кори темно-бурого кольору, а заболонь частково вкрита плямами поперечної гнилі.

При обстеженні було встановлено, що показник повноти даних ділянок лісу без врахування дерев IV-VI категорії стану, призведе до зменшення повноти насадження нижче встановленого показника, у відповідності п. 27 СПЛУ, дане насадження потребує ССР. Дану рубку необхідно провести протягом 2026 року.

Згідно матеріалів пробної площі обов'язковому вирубуванню підлягає відповідно 88 % запасу деревини.

Клеванське лісництво

(Таксаційний опис земельних ділянок лісового фонду станом на 01.01.2020 р.)

Квартал 26 виділ 8, площа виділу 2,1 га (в рубку кв. 26. вид. 8(1) пл. 1,0 га); склад насадження 7С33ГЗ+ЯЛЕ+ДЗ+БП; вік 57р; Н-25 м; Д-30 см; бонітет – 1А; повнота – 0,75; ТЛУ – С2ГДС; запас на 1га - 290 м3; категорія захисності лісів - лісогосподарська частина лісів зелених зон. Повідомлення про погіршення санітарного стану насаджень є в наявності. Проведені заходи – ВСР 2024.

Корчинське лісництво

(Таксаційний опис земельних ділянок лісового фонду станом на 01.01.2020 р.)

Квартал 42 виділ 4, площа виділу 2,3 га. (в рубку кв. 42 вид. 4(1) пл. 0,2 га); склад насадження 6С34БП(70) +БП; вік 70р; Н-25 м; Д-36 см; бонітет – 1; повнота – 0,70; ТЛУ – С4ДСО; запас на 1га - 280 м3; категорія захисності лісів – експлуатаційні ліси. Повідомлення про погіршення санітарного стану насаджень є в наявності. Проведені заходи – не проводились.

Квартал 42 виділ 5, площа виділу 1,6 га. (в рубку кв. 42. вид. 5(1) пл. 0,4 га); склад насадження 9ВЛЧ1СЗ+БП; вік 47р; Н-20 м; Д-24 см; бонітет – 1А; повнота – 0,70; ТЛУ – ВЗДС; запас на 1га - 220 м3; категорія захисності лісів - експлуатаційні ліси. Повідомлення про погіршення санітарного стану насаджень є в наявності. Проведені заходи – не проводились.

Квартал 42 виділ 11, площа виділу 1,3 га. (в рубку кв. 42. вид. 11(1) пл. 0,2 га); склад насадження 10СЗ+БП; вік 70р; Н-22 м; Д-32 см; бонітет – 1; повнота – 0,50; ТЛУ – А2С; запас на 1га - 230 м3; категорія захисності лісів – експлуатаційні ліси. Повідомлення про погіршення санітарного стану насаджень є в наявності. Проведені заходи – СРВ 2025р.

Причиною пошкодження даних ділянок лісу є стихійне лихо (сильні поривчасті вітри), котрі пройшли на території лісових масивів підприємства. На час обстеження встановлено, що значна частина дерев хвойних та листяних порід знаходиться з вивернутою кореневою системою та переломаними стовбурами навпіл, пошкодженими кронами, також є в наявності дерева з підірваною кореневою системою та нахилом стовбура більше 30 градусів від вертикальної осі.

При обстеженні було встановлено, що показник повноти даних ділянок лісу без врахування вітровальних та буреломних дерев, призведе до зменшення повноти насаджень нижче встановленого показника, у відповідності п. 27 СПЛУ, дані насадження потребують ССР. Дані рубки необхідно провести протягом 2026 року.

Згідно матеріалів пробних площ обов'язковому вирубуванню підлягає відповідно 44 - 88 % запасу деревини.

Висновки та пропозиції:

1. Для наведення належного санітарного стану лісів, збереження стійкості насаджень, запобігання розвитку патологічних процесів, зменшення шкоди у лісах надлісництва, що завдано стихійним лихом, з метою оздоровлення насаджень у максимально стислі строки, за умови недопущення негативного впливу на навколишнє природне середовище, рекомендовано провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів, на площі – **5,6 га**, а саме: ССР на площі – **5,6 га**. Рубки необхідно провести протягом 2026 року.

2. З метою обмеження негативного впливу на стан лісів та їх відтворення на кожну ділянку до початку рубки скласти карту технологічного процесу розроблення лісосік, яка з урахуванням конкретних умов повинна відображати природоохоронні (запобігання ерозії ґрунтів, збереження підросту тощо.), лісівничі та організаційні вимоги.

3. Рубки проводити згідно термінів та норм передбачених СПЛУ, заготовлену деревину вивозити в максимально стислі терміни, а за неможливості термінового вивезення корувати, лісосічні залишки утилізувати.

4. На зрубках провести лісокультурні заходи згідно типу лісорослинних умов, з дотриманням «Правил відтворення лісів» затверджених постановою КМУ від 01.03.2007 р. №303. від 1 березня 2007 р із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 1410 (1410-2022-п) від 20.12.2022 р. В осередках комплексу стовбурових шкідників створити лісові культури, які запобігатимуть подальшому їх розповсюдженню, тобто вирощування біологічно стійких насаджень.

5. Лісовій охороні надлісництва, вести постійний лісопатологічний моніторинг за санітарним станом насаджень, своєчасно виявляти осередки прояву і поширення шкідників та хвороб, і в першу чергу під час проведення ССР, вживати додаткові заходи до запобігання їх поширенню та зростанню чисельності.

6. При проведенні рубок на лісосіках ССР, дотримуватись п. 27, СПЛУ та Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», Відомості Верховної Ради, 2017, № 29, ст. 315, із змінами, внесеними згідно із Законами № 3505-IX від 08.12.2023.

7. Спеціалістам надлісництва, при виявленні червонокнижних рослин та тварин, діяти згідно чинного законодавства.

8. Лісопатологічне обстеження спеціалістом філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист» було проведене: 08.05.2026 року.

До акту додаються додатки:

– зведена відомість насаджень, що потребують ССР (додаток №6 до СПЛУ);

– зведена відомість пробних площ, закладених у насадження, що потребують ССР (додаток №7 до СПЛУ);

– плани лісових насаджень, що потребують ССР, з нанесеною на них схемою пробних площ (площа пробної площі, відповідає фактичній площі лісосіки);

Акт складено в 3-х примірниках.

- 1-й: філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист»;

- 2-й: Костопільському надлісництву;

- 3-й: Північно-Західному міжрегіональному управлінню лісового та мисливського господарства;

Акт підписали:

Антон СТЕЛЬМАХ

Іван МОРОЧЕНЕЦЬ

Михайло ЛЕГКОБИТ

Олександр ХЕВЗЮК

Василь ЮХИМЧУК

Віталій ОЛЕКСІЙОВЕЦЬ

Микола ЦИКУН

Олександр МАЙОРОВ

Олександр САЛІВОНЧИК

Петро МИРОНЧУК

Іван МАЦЕРУК

Петро ПИЛИПЧУК

Галина КИДУН

Анатолій ДМИТРИНСЬКИЙ

Віктор БОБИЛЬОВ

Олександр БАЧУК